

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

Factors Influencing Academic Affairs
Administration Effectiveness of Primary School
under the Bangkok Metropolitan Administration

ทรงยศ แก้วมงคล*
Songyos Kawmongkon*
มณฑป ไชยจิต**
Moldhop Chaiyachit**

*นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Doctor of Education Administration, Department of Educational Administration,
Faculty of Education, Kasetsart University.

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**Assistant Professor of Education Administration, Department of Educational Administration,
Faculty of Education, Kasetsart University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร และเพื่อสร้างโมเดลพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดังกล่าว ตัวอย่างคือ นักเรียน 1,260 คน ครู 672 คน และผู้บริหาร 84 คน รวม 2,016 คน จากโรงเรียน 84 โรงเรียน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบทดสอบที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น ได้รับเครื่องมือกลับคืนมาจากนักเรียน 1,234 ชุด จากครู 631 ชุด และจากผู้บริหาร 84 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยรวมของโรงเรียนดังกล่าว อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนเจตคติต่อการเรียนไม่มีอิทธิพล 3. ปัจจัยระดับครู พบว่า วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และ พฤติกรรมการสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายห้องเรียน แต่วุฒิการศึกษาของครู มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4. ปัจจัยระดับผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ ด้านพฤติกรรมการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน ประสบการณ์การบริหาร และการฝึกอบรมทางการบริหารไม่มีอิทธิพล และ 5. จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอโมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะบางประการสำหรับการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และการวิจัยในอนาคต

คำสำคัญ: ปัจจัย อิทธิพล ประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The research aimed to investigate factors influencing academic affairs administration effectiveness of primary schools under the Bangkok Metropolitan Administration. Those factors were classified as: student factors, teacher factors, and administrator factors. The other objective was to propose a multilevel model of those factors influencing academic affairs administration of the schools. A sample of 2,016, consisting of 1,260 students, 672 teachers, and 84 administrators, were randomly selected by multi-stage sampling technique, from 84 of the schools. The research instruments were questionnaires and tests constructed by the researcher. The data from usable returns of 1,234 from the students, 631 from the teachers, and 84 from the administrators, were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, coefficient of variance, and multilevel and regression analyses.

The findings were as follow. 1. The overall level of academic affairs administration effectiveness of the schools was at the high level. 2. For the student factors, learning behaviors positively influenced academic affairs administration effectiveness of the schools at the significant level of 0.01, while attitude toward learning did not. 3. For the teacher factors, educational qualifications, teaching experiences, teacher characteristics, and teaching behaviors did not influence mean score of academic affairs administration effectiveness at the classroom level; however, educational qualification did positively influence regression coefficient of learning behaviors at the significant level of 0.05 4. For the administrator factors, such administrative behaviors as of leadership, decision making behaviors, and communication behaviors had positive influences on mean score of academic affairs administration effectiveness at the school level at the significant level of 0.01, but administrative experiences and in-service training had no influences. 5. From these findings, a multilevel model of factors influencing academic affairs administration effectiveness was proposed, and a number of recommendations were given for policy formulation, implementation, and future research.

Keywords: Factors, Influence, Effectiveness, Academic Affair Administration, Primary School

บทนำ

การศึกษาทำให้เกิดการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน การบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพจึงจะส่งผลไปยังการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน การบริหารการศึกษามีหลายระดับ มีตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา แต่การบริหารการศึกษาในระดับประถมศึกษานั้นมีความสำคัญมากเพราะว่าเป็นการสร้างความรู้พื้นฐาน และจริยธรรม คุณธรรมของสังคมที่ดีให้กับนักเรียนที่มีอายุยังน้อย การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะเสริมพื้นฐานที่แข็งแรงให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองโดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ที่จะต้องนำเอาองค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ไปเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ดังนั้นในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยโรงเรียนต้องจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพก็จะได้รับการพัฒนาได้ง่าย และรวดเร็วขึ้นในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ในการจัดการศึกษาดังกล่าว ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ที่จะเป็นปัจจัยนำไปสู่คุณภาพของการจัดการศึกษาโดยการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ซึ่งงานการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของงานการบริหารโรงเรียน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536: 56) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า เป็นการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ ผลดี

และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการงานวิชาการให้มีประสิทธิผลสูง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการประกอบด้วยหลายปัจจัย อาทิ เช่น ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และผลของการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา(สมศ.) พบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับต่ำกว่าดีมาก และยังมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจาก สมศ. อีกประมาณ ร้อยละ 8 แสดงว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีปัญหา ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต้องเร่งแก้ไขให้ได้โดยเร็ว ถ้าปล่อยให้ปัญหาดังกล่าวคงเหลืออยู่จะทำให้การศึกษาของคนไทยมีคุณภาพต่ำซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนได้

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพสูงขึ้น จึงได้ตัดสินใจทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้เสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของกรุงเทพมหานคร และผู้บริหารสูงของสำนักงานการศึกษาซึ่งเป็นต้นสังกัดไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การนำ

นโยบายไปสู่การปฏิบัติ การวางแผนในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และครู คาดว่าการวิจัยครั้งนี้จะมีผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือสูงเพราะผู้วิจัยได้เลือกเทคนิควิจัยที่เป็นการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอยซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยสามระดับ คือ ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหาร เทคนิคการวิเคราะห์พหุระดับเป็นวิธีการทางสถิติที่สอดคล้องเหมาะสมกับข้อมูลทางการศึกษาซึ่งปัจจัยที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าจะมีอิทธิพลต่อปัจจัยที่อยู่ในระดับต่ำกว่า เช่น พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับปัจจัยที่สูงกว่าปัจจัยระดับครู จึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครู ปัจจัยระดับครูเป็นปัจจัยสูงกว่าปัจจัยระดับนักเรียน ดังนั้นปัจจัยพฤติกรรมการสอนของครูจึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมทั้งการวิเคราะห์พหุระดับด้วยสมการถดถอยสามารถโน้มข้อมูลในแต่ละระดับให้มาอยู่ในระดับเดียวกัน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ โดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับของ Teddlie and Reynold (2000) พฤติกรรมการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การของ Hoy and Miskel (2001) ประสิทธิผลองค์การของ Steers (1977) พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของ Bass (1985) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ และพฤติกรรมการตัดสินใจของ Hoy and Miskel (2001) และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของ Barnard (1972) รวมถึงกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พหุระดับที่มีสามระดับของ ราชันย์ บุญธิมา (2542) ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชาคณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยเอกชนของ นารี อาแว (2545) และงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏของพิมพ์อร สดเยี่ยม (2547) ประกอบกับการวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของ องอาจ นัยพัฒน์ (2544: 115) ได้เสนอแนะให้มีการวิจัยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการศึกษาประสิทธิผลเฉพาะด้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และเพื่อสร้างโมเดลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

อุปกรณ์ และวิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ผู้อำนวยการครู และนักเรียน จากโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 431 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 47,270 คน และสามารถจำแนกเป็น ผู้อำนวยการ จำนวน 431 คน ครู จำนวน 3,348 คน และนักเรียน จำนวน 43,691 คน

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และผู้บริหารตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 84 แห่ง รวมตัวอย่างทั้งหมด 1,638 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น คือ

1. ปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน และเจตคติต่อการเรียน

2. ปัจจัยระดับครู ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน คุณลักษณะครู และพฤติกรรมการสอนของครู

3. ปัจจัยระดับผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ทางการบริหาร การฝึกอบรมทางการบริหาร พฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรมการตัดสินใจ และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง โดยทดลองใช้กับนักเรียน ครู ผู้อำนวยการในโรงเรียนที่มีลักษณะเช่นเดียวกับตัวอย่างที่จะให้ข้อมูล จำนวน 30 โรงเรียน ผู้อำนวยการ 30 คน ครู 60 คน นักเรียน 120 คน แบบสอบถามมีข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 – 1 ค่าความเชื่อมั่นซึ่งวิเคราะห์ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) มีค่ามากกว่า 0.80 ซึ่งมีค่าสูงน่าเชื่อถือ นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัย และเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง ผู้อำนวยการ 84 คน ครู 672 คน นักเรียน 1,260 คน จากโรงเรียน จำนวน 84 โรงเรียน ผู้อำนวยการส่งแบบสอบถาม และได้รับกลับคืนร้อยละ 100 ครูส่งแบบสอบถาม และได้รับกลับคืนกลับร้อยละ 94 และนักเรียนส่งแบบสอบถาม และได้รับกลับคืนร้อยละ 96 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอช แอล เอ็ม (HLM version 6.0)

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54, S.D. = 0.70$)

2. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัจจัยในระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ พฤติกรรมภาวะผู้นำ พฤติกรรมการตัดสินใจ และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทำให้เกิดโมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่าน่าเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนซึ่งต้องจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร เมื่อพิจารณาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้านพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการ แต่ละด้านมีระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขนาดโรงเรียน โครงสร้างการบริหาร ลักษณะผู้บริหารแต่ละโรงเรียน มีลักษณะหลากหลาย และแตกต่างกัน นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระหว่างนักเรียนแต่ละคน ระหว่างครูแต่ละโรงเรียน และระหว่างผู้บริหารแต่ละโรงเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายค่อนข้างน้อย แสดงถึงการกระจายของข้อมูลน้อย อาจทำให้ตัวแปรอิสระไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้

สำนักการศึกษาที่เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนไปสู่การปฏิบัติโดยการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ให้มีค่าเฉลี่ยมากยิ่งขึ้น โดยการส่งเสริมวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้กับครูด้วยการอบรม สัมมนา ฝึกทักษะ นิเทศการสอน ครูได้ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้พฤติกรรมการสอนของครูมีคุณภาพ

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับนักเรียน ระดับครู และระดับผู้บริหาร สามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ ปัจจัยระดับผู้บริหารอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ดีที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยระดับนักเรียน และระดับครู เรียงตามลำดับ แต่ปัจจัยระดับนักเรียน ปัจจัยระดับครู และปัจจัยระดับผู้บริหารมีตัวแปรย่อยบางตัวที่ไม่สามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สำหรับตัวแปรย่อยที่สามารถอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ดีที่สุดคือ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ และพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารโรงเรียนเรียงตามลำดับ

2.1 ปัจจัยระดับนักเรียน

2.1.1 เจตคติต่อการเรียน

จากผลการวิจัยที่พบว่า เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าข้อมูลของตัวแปรเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนมีค่า

สัมประสิทธิ์การกระจายน้อย ($CV = 9.86$) และที่สำคัญเหตุที่ไม่พบว่าตัวแปรเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการเพราะข้อมูลของตัวแปรตามของระดับนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยเช่นกัน ($CV = 19.78$) ดังนั้นในแง่ของการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้โอกาสของตัวแปรเจตคติต่อการเรียนมาอธิบายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้น้อยมาก แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรตามไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะให้ตัวอิสระเข้าไปแทรก จึงทำให้ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้กับนักเรียนโดยผู้บริหาร และครูร่วมมือกันจัดทำ ตรวจสอบ และทบทวนหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนในด้านสาระ และเนื้อหา โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศทั้งใน และนอกห้องเรียนให้น่าอยู่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และบรรยากาศที่เกิดจากการสอนของครูที่จะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียน เมื่อไรก็ตามถ้านักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนที่ดีแล้วย่อมจะส่งผลไปยังประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการได้ในที่สุด

2.1.2 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาเป็นคุณลักษณะของนักเรียนที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ข้อค้นพบในประเด็นนี้สามารถอภิปรายได้ว่า พฤติกรรมการเรียนเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่

ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งใน และนอกห้องเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงออกถึงความกระตือรือร้น ความสนใจ ความตั้งใจ และสามารถจัดวางแผน ตลอดจนวิธีการเรียนในขณะที่เรียน ถ้านักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนแล้ว ย่อมมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีและเหมาะสม และมีความสำเร็จในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ นารี อาแว (2546) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน และพบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาลมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของหัวหน้าภาควิชาสามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนพยาบาล ดังนั้น พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ผู้บริหาร และครู ควรให้ความสำคัญในการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจลักษณะธรรมชาติของนักเรียน ตลอดจนพฤติกรรมการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อจะได้หาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการสอน การสร้างเสริมการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และปรับปรุงตนเองให้เรียนรู้ได้มากที่สุด

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนของนักเรียน สำหรับครูควรพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนเองอยู่เสมอ โดยการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และมีการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอน

2.2 ปัจจัยระดับครู

2.2.1 วุฒิการศึกษาของครู

วุฒิการศึกษาของครู หมายถึง การศึกษาในระดับต่างๆ ของครู ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกจากผลการวิจัย พบว่าวุฒิการศึกษาของครูไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แต่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมผลการเรียนของนักเรียน นั่นก็แสดงว่าวุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยผ่านทางพฤติกรรมผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเรือง ศรีทรัพย์ (2542) ศึกษาเรื่องการศึกษาของค้ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์ และมีอิทธิพลต่อผลการเรียน และประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีการศึกษาสูงย่อมมีเทคนิควิธีการทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผลการเรียนที่ดีได้

ดังนั้นโรงเรียน สำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงควรส่งเสริมให้ครูได้มีวุฒิการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ในด้านวิชาชีพของตนเอง โดยการจัดทุนให้ในการศึกษาต่อ หรือสนับสนุนให้ศึกษาต่อด้วยทุนตนเองโดยให้ใช้เวลาบางส่วนของทางราชการ

2.2.2 ประสบการณ์การสอนของครู

จากผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอนของครู ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากครูโรงเรียนในตัวอย่าง มีประสบการณ์การสอน ที่หลากหลายมาก ซึ่งประสบการณ์ คือไม่เกิน 15 ปี มีอยู่ถึงร้อยละ 56.00 (ไม่เกิน 5 ปี มีร้อยละ 9.00, มากกว่า 5 ถึง 10 ปี มีร้อยละ 30.00 และมากกว่า 10 ถึง 15 ปี มีร้อยละ 17.00)

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี อาแว (2546) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พบว่า ประสพการณ์การสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการ และ Tamera. (1997) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้เวลาของอาจารย์ในกระบวนการสอนซึ่งพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี ใช้เวลาในกระบวนการสอนมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 2 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ดังนั้นโรงเรียน สำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์ โดยการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ และ การนิเทศการสอนโดยศึกษานิเทศก์ ให้ครูได้นำวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วให้ขวัญกำลังใจครูโดยการส่งเสริมให้ครูมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น หรือให้เป็นรางวัล และสวัสดิการ

2.2.3 คุณลักษณะครู

ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะครูไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่า ข้อมูลของตัวแปรคุณลักษณะครูมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อย (CV = 10.26) และที่สำคัญเหตุที่ไม่พบว่าตัวแปรคุณลักษณะครูมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน เพราะข้อมูลของตัวแปรตามของระดับครูมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยด้วย เพราะค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีค่าน้อย (CV = 19.78) ดังนั้น ในแง่ของการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้

โอกาสของตัวแปรคุณลักษณะครูมาอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน ได้น้อยมาก แสดงว่า ข้อมูลของตัวแปรตามไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะให้ตัวอิสระเข้าไปแทรก จึงทำให้ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน

โรงเรียน สำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดสัมมนาอบรมปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่โดยการนำสาระ และเนื้อหาของคุณลักษณะครูที่กรุงเทพมหานคร ต้องการบรรจุลงในหลักสูตร รวมถึงโรงเรียนใช้คุณลักษณะครูในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

2.2.4 พฤติกรรมการสอนของครู

จากผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสอนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าข้อมูลของตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อย ($CV = 10.20$) และที่สำคัญเหตุที่ไม่พบว่าตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน เพราะข้อมูลของตัวแปรตามของระดับครูมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยด้วย คือว่าค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการมีค่าน้อย ($CV = 19.78$) ดังนั้นในแง่ของการวิเคราะห์ข้อมูลจึงทำให้โอกาสของตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครูมาอธิบายค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียนได้น้อยมาก แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรตามไม่มีพื้นที่เพียงพอที่จะให้ตัวแปรอิสระเข้าไปแทรก จึงทำให้ไม่สามารถอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียน

2.3 ปัจจัยระดับผู้บริหาร

2.3.1 ประสบการณ์ทางการบริหาร

ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ทางการบริหารของผู้บริหารไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารจากตัวอย่างไม่ค่อยมีประสบการณ์ทางการบริหาร คือ มีประสบการณ์บริหารมากกว่า 5 ถึง 10 ปี มีอยู่ร้อยละ 23.00 มากกว่า 10 ถึง 15 ปี มีอยู่ร้อยละ 31.00 มากกว่า 15 ถึง 20 ปี มีอยู่ร้อยละ 17.00 มากกว่า 20 ถึง 25 ปี มีอยู่ร้อยละ 10.00 และมากกว่า 25 ปี มีอยู่ร้อยละ 20.00 นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์(2536 : 121 - 124) ที่กล่าวว่าระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ และความชำนาญในงานและส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ที่พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนไม่แปรปรวนไปตามประสบการณ์บริหารของครูใหญ่

โดยธรรมชาติของครูกรุงเทพมหานคร เมื่อบรรจุเป็นข้าราชการครูครบกำหนด 2 - 5 ปี มีการโอนย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ทำให้มีครูบรรจุใหม่จำนวนมาก จึงมีโอกาที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลกับตัวอย่างที่เป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยได้สูง ในกรณีอย่างนี้กรุงเทพมหานครควรมีการกำหนดปีที่จะให้โอนย้ายได้ถึง 10 ปีขึ้นไป ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีโอกาที่ประสบการณ์การสอนไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายห้องเรียนได้

2.3.2 การฝึกอบรมทางการบริหาร

ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมทางการบริหารไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน

จากตัวอย่าง ที่ผ่านการฝึกอบรมทางการบริหารมากกว่า 40 วัน มีเพียงร้อยละ 35.00 และมากกว่า 30 ถึง 40 วัน มีอยู่ร้อยละ 8.00 จากการที่ผู้อำนวยการรับการฝึกอบรมทางการบริหารมีอยู่จำนวนน้อย จึงทำให้ไม่เกิดความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการ รายโรงเรียน ทั้งที่การฝึกอบรมทางการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์และความชำนาญทางการบริหารให้กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี

สำนักงานการศึกษาต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย โดยการนิเทศงาน มีการจัดการเครือข่ายโรงเรียนที่เข้มแข็ง จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน ในด้านของการฝึกอบรมทางการบริหารในช่วงระยะเวลาห้าปี จนถึงปัจจุบันผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมทางการบริหารในแต่ละหลักสูตรควรจัด 5 วันขึ้นไป ให้กับผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานการศึกษาจึงต้องวางแผนในการจัดทำหลักสูตรทางการบริหารไว้ล่วงหน้าในแผนปฏิบัติราชการสี่ปี

2.3.3 พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำเป็นตัวแปรย่อยในปัจจัยระดับผู้บริหาร เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของหลายท่าน เช่น นารี อาแว (2546) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน พิษณุภรณ์ อิงคามระธร (2532) ที่พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของหัวหน้าภาควิชาในสถานศึกษา

พยาบาลส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารภาควิชา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรานี สงวนนาม (2533) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับความสำเร็จทางการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งพบว่า แบบของผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จทางการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) และบุญเรือน หมั่นทรัพย์ (2538) ที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ และพฤติกรรมผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และมิตรสัมพันธ์สามารถทำนายประสิทธิผลการจัดการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

2.3.4 พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร
ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจเป็นตัวแปรหนึ่งของปัจจัยระดับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy and Miskel (2001: 436) ว่าการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล วิฑูรย์ตันศิริมงคล (2542:1-7) เสนอแนวคิดการตัดสินใจที่เป็นกระบวนการการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น (analytic hierarchy process) ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินใจในประเด็นของปัญหาที่มีความซับซ้อนให้มีความง่ายขึ้น มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของการแก้ปัญหา ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ รายโรงเรียน

2.3.5 พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารมีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสำคัญประการหนึ่ง ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารี อาแว (2546) เกี่ยวกับปัจจัย มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน ผลงานของ Saeed (1998) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการติดต่อสื่อสารโดยใช้อินเทอร์เน็ตในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย การค้นหาข้อมูล และพฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการโดยใช้อินเทอร์เน็ต ส่งผลกระทบต่อกระบวนการวิจัย และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหน่วยงานด้านการบริหารวิชาการ และเมื่อพิจารณาลักษณะการติดต่อสื่อสาร พบว่า หัวหน้าภาควิชาามีพฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารแบบเป็นทางการสูงกว่าแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gibson (2000: 398 – 421) ที่ว่า การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการจะสอดคล้องกับการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการเสมอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Hoy & Miskel (2001: 106–107; citing Mintzberg, n.d.) และ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2541) ที่ว่าในการติดต่อประสานงานตามโครงการสร้างองค์การ ใช้รูปแบบการสื่อสารทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ต้องให้เหมาะสมกับขนาดองค์การ

แต่ละส่วน และองค์ประกอบปฏิสัมพันธ์ของกิจกรรม (activities interactions elements) และผู้บริหารที่มีทักษะในการติดต่อสื่อสารและสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น จะเป็นการสร้างแรงจูงใจบุคลากรทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และทำงานอย่างมีคุณภาพ Cuthbert (1996: 104) ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการรายโรงเรียน

ดังนั้นสำนักงานเขต และสำนักงานการศึกษาต้องให้การส่งเสริม และสนับสนุนให้ - ผู้บริหารโรงเรียน ได้รับการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดต่อสื่อสาร โดยการอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน มอบภารกิจงาน เมื่อผู้บริหารได้รับการพัฒนาทำให้มีองค์ความรู้ในพฤติกรรมดังกล่าวแล้วนำพฤติกรรมในการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงานจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ประสิทธิผลการบริหารวิชาการ	\bar{x}	SD	CV	ระดับ
ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้	4.21	0.68	16	มาก
ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.22	0.79	19	มาก
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	4.01	0.62	15	มาก
ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน	1.72	0.70	41	น้อย
รวม	3.54	0.70	20	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$, $SD = 0.70$) ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายมีค่าน้อย ($CV = 19.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, 4.22 , และ 4.01 ตามลำดับ) ส่วนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.72$) สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ ความพึงพอใจในการทำงานของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าน้อย ($CV = 16.16$, 18.72 และ 15.47 ตามลำดับ) และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ในระดับปานกลาง ($CV = 40.70$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ปัจจัยระดับนักเรียน	ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	b	t	P
ATTI	ACAE _{school}	0.13	1.07	0.282
BEOS		0.85**	6.61	.000
α		3.54**	1,103.18	.000

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อการเรียน(ATTI) มีค่าเท่ากับ 0.13 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.07$) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน(BEOS) มีค่าเท่ากับ 0.85 และค่าคงที่ (α) ของการวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 3.54 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 .01 ($t = 6.61$

และ 1,103.18 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยระดับนักเรียนเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ปัจจัยระดับครู	ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	b	t	P
EDOT	ACAE _{class}	.0013	.807	.420
EXOP		.0001	.214	.831
CHOT		.0026	.314	.754
BEOT		-.0043	-.508	.661
α		3.542	1169.38	.000

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของวุฒิการศึกษา(EDOT) มีค่าเท่ากับ .0013 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์การสอน (EXOT) มีค่าเท่ากับ .0001 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของคุณลักษณะครู (CHOT) มีค่าเท่ากับ .0026 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนของครู (BEOT) มี

ค่าเท่ากับ-.0043 ซึ่งทุกค่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.542 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังนั้นปัจจัยระดับครูทุกตัวไม่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายห้องเรียน และไม่สามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปใช้เป็นตัวแปรตามในระดับผู้บริหารได้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับครูที่มีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ปัจจัยระดับครู	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ	b	t	P
EDOT	BEOS/ACAE Slope	0.1526*	1.963	.049
EXOT		0.0169	1.036	.301
CHOT		-0.0585	-0.070	.945
BEOT		-0.3228	-0.437	.636
a		0.8388**	3.542	.000

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการศึกษาของครู (EDOT) มีค่าเท่ากับ 0.152 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์การสอน (EXOT) มีค่าเท่ากับ 0.016 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของคุณลักษณะครูผู้สอนมีค่าเท่ากับ -0.058 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการสอนมีค่าเท่ากับ -0.322 ค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ00.8388 ส่วนตัวแปร วุฒิการศึกษาของครู (EDOT) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 1.96$) แสดงว่าวุฒิการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมการ

เรียนของนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

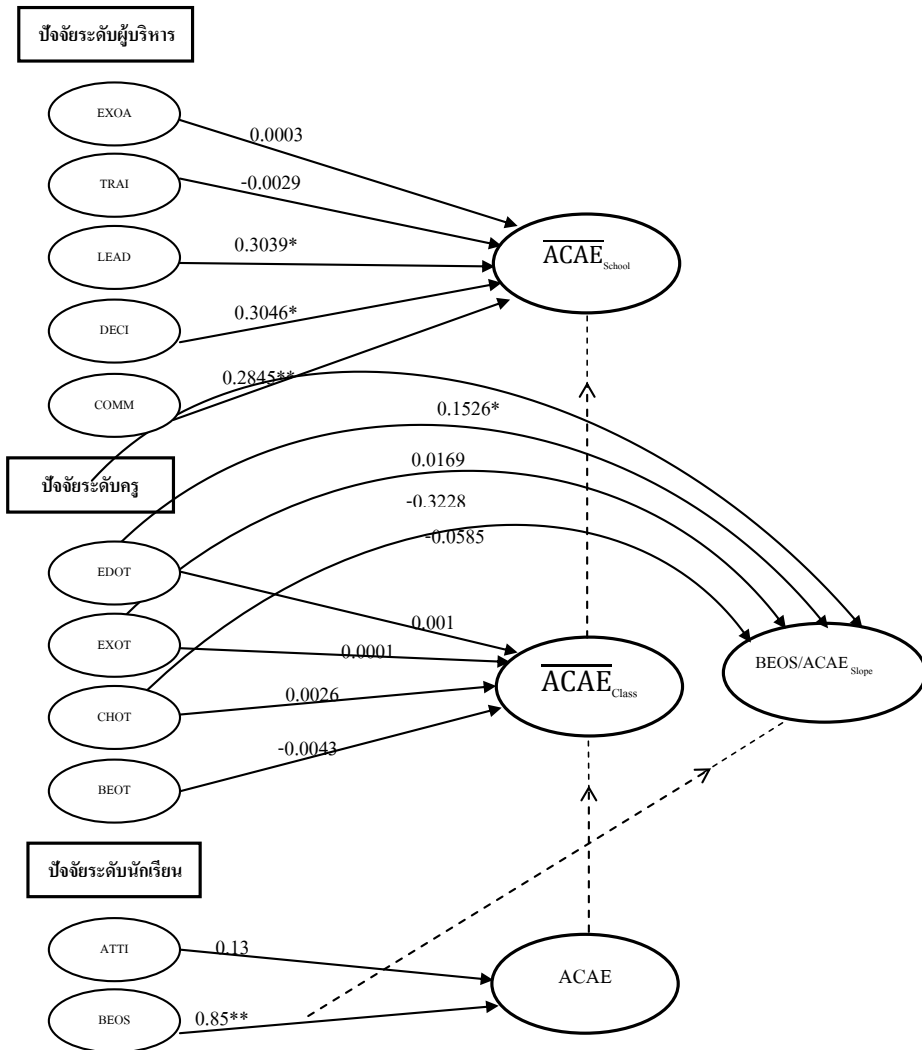
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ปัจจัยระดับโรงเรียน	ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา	b	t	P
EXOA	ACAE school	.0003	.129	.898
TRAI		-.0020	-.970	.335
LEAD		.3039**	14.572	.000
DECI		.3046**	16.736	.000
COMM		.2845**	22.420	.000
a		3.5348**	949.242	.000

จากตาราง 5 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของประสบการณ์ทางการบริหาร (EXOA) มีค่าเท่ากับ 0.0003 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการฝึกอบรมทางการบริหาร (TRAI) มีค่าเท่ากับ -0.0020 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ (LEAD) มีค่าเท่ากับ 0.3039 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ (DECI) มีค่าเท่ากับ 0.3046 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) มีค่าเท่ากับ 0.2845 และค่าคงที่ของการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 3.5348 ซึ่งพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ (LEAD) พฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ (DECI) และพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($t = 14.57, 16.73$ และ 22.42 ตามลำดับ) แสดงว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านภาวะผู้นำ (LEAD) พฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการตัดสินใจ (DECI) และพฤติกรรมกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร

(COMM) มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รายโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียน ครู และผู้บริหาร สามารถเขียนภาพ โมเดลการวิเคราะห์พหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร รายโรงเรียนได้ดังภาพต่อไปนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นารี อาแว. (2545). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเรือน หมั่นทรัพย์. (2538). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2536). *ความผูกพันต่อสถาบันของอาจารย์ในสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ บุญญานุกฤษ. (2538). *การนิเทศ และ การสอนพยาบาลในคลินิก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิฑูรย์ ดันศิริคงคล. (2542). *AHP กระบวนการตัดสินใจที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2545). *การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา และ จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Cuthbert, Rob. (1996). *Working in higher education. SRHE and open university process*. Buckingham, UK.
- Gibson, James L. (2000). *Organizations: Behavior structure process. International edition* (10th ed.). U.S.A.: Mc Graw Hill.
- Hoy K. Wayne, & Miskel, Cecil G. (2001). *Education administration: Theory, research and practice* (3rd ed.). New York: Mc Graw Hill Company.
- Teddle, Charles, & Reynolds, D. (2000). *The International handbook of school effectiveness research*. New York: Falmer Press.